

CONSUMERS UNITED IN COURT | 6 MAART 2025

Over privacy- en gegevensbeschermingsrecht en massaschadeclaims

prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE

Universiteit
Leiden

- *hoogleraar in Leiden en aan de Open Universiteit*
- *advocaat in Den Haag*

Universiteit
Leiden

Open Universiteit

Over gelijk hebben en gelijk krijgen...

in het bijzonder als het gaat om
privacyschendingen en overtredingen
van de privacywet

Over gelijk hebben en gelijk krijgen...

Nederlander wint twee zaken tegen X over 'shadowbanning'. Alsof je mond wordt afgeplakt'

Sociale media zijn account bestemd voor, maar volgens de Nederlandse wetgeving zijn ze bedoeld voor de reclame. Danny Mekic is de enige in Nederland die dit heeft bewezen. Hij heeft twee zaken gewonnen tegen X over 'shadowbanning'. Alsof je mond wordt afgeplakt. Het is belangrijk dat sociale media voor de Nederlandse wetgeving bedoeld zijn voor reclame. Niet voor de communicatie van de gebruikers onderling. Het is belangrijk dat sociale media voor de Nederlandse wetgeving bedoeld zijn voor reclame. Niet voor de communicatie van de gebruikers onderling.

Danny Mekic wins Felipe Rodriguez Award for successfully suing X

Danny Mekic was presented with the Felipe Rodriguez Award for successfully suing X on 13 February. The PhD student won the award for media platform had 'shadow

DANNY MEKIC OVER GEWONNEN RECHTSZAKEN TEGEN TWITTER EN DE GRENZEN VAN DE WET

Danny Mekic is promovendus bij het Centrum voor Recht en Digitale Technologie van de Universiteit Leiden. Hij heeft twee zaken gewonnen tegen Twitter. Dat was onder meer vanwege een shadowban, een voor hemzelf onbekende situatie van zijn account op wat inmiddels 'X' heet. Tech bedrijven worden steeds vaker de grenzen van de wet op.

Wie zou het niet van een technicus te weten, als 'techspiraal'? Het is een idee om een mix van wetgeving en technologie. De technologie hebben om problemen op te lossen, maar gelukkig was dit niet de bedoeling van deze wet.

Mekic was presented with the award at the annual Big Brother Awards (which are organised by Bits of Freedom), an international organisation that pursues an open and equal information society. Along with him, former MEP Marietje Schaake also received a Felipe Rodriguez Award. She received the award for addressing the lack of democratic control over Big Tech companies in her book The Tech Coup.

'It was a huge surprise when I learned a few weeks ago that the organisation wanted to present this award to me. I was even more honoured to receive the award alongside someone who has meant so much for the digital freedoms of citizens in the European Union and far beyond.'

in het bijzonder als het gaat om
privacyschendingen en overtredingen
van de privacywet

Over gelijk hebben en gelijk krijgen...

FOLLOW THE MONEY

27 JULI 2024 14 MIN

Als je bank denkt dat je een fraudeur bent, mag je weten waarom

JAN-HEIN STROP SEBASTIAAN BROHMERSHA JAN-HEIN STROP

Bunq kende een klant een verhoogd frauderisico toe en bevroor zijn bankrekening. De bank wil weten om welke reden. Bunq heeft een fraudeonderzoek uitgevoerd en de klant gelijk. Dan kan de klant de bank vragen om de rekening te ontvriezen.

De Winter in hoger beroep in Bunq-zaak

08 NOVEMBER 2024 12:27 3 MINUTEN LEESTIJD ACTUEEL GOVERNANCE & PRIVACY CYBERSECURITY NEDERLANDS

Pin van der Bank

Brevo de Winter gaat in hoger beroep in een rechtszaak die hij voert tegen Bunq-bank. De cybersecurity-expert en privacy-activist vindt dat de bank openheid geeft over een cliëntonderzoek waarin hij werd aangemerkt als rekeninghouder met een verhoogd frauderisico en zijn bankrekening werd geblokkeerd.

Eerder stelde een Haagse rechter dat de bank die informatie niet prijs hoeft te geven. Kwaadwillenden zouden met die informatie mogelijk kunnen krijgen in het controlemechanisme van de bank en dat systeem eenvoudiger kunnen omzeilen, is die gedachte.

Dit is de vraag of de bank een algoritme gebruikt voor het inschatten van het frauderisico van klanten. Volgens De Winter is dat het geval. Bunq daarentegen stelt dat het frauderisico van klanten niet geautomatiseerd wordt ingeschat en met tussenkomst van een persoon tot stand komt, de rechter gaat daar in mee.

Clïentonderzoek

Bunq is wettelijk verplicht om verscherpte cliëntonderzoek uit te voeren om het wisselen van crimineel geld en het financieren van terrorisme te voorkomen. De bank gebruikt daarvoor een transactie-monitoringsysteem. Dat systeem sloeg aan om een betalingstransactie van De Winter.

DE AANHOUDER

*in het bijzonder als het gaat om
privacyschendingen en overtredingen
van de privacywet*

DE AANHOUDER WINT?

Big Tech vs de consument

Een doeltreffende voorziening in rechte

internetgebruiker, ouder, kind,
consument, patiënt, automobilist
enz.

Artikel 79 Avg

- elke betrokkene heeft het recht een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen
- indien hij van mening is dat zijn rechten uit hoofde van deze verordening **geschonden** zijn
- ten gevolge van een verwerking van zijn persoonsgegevens **die niet aan deze verordening voldoet**

rechtszaak tegen de verwerkingsverantwoordelijke ('the controller')

verwerkingsverantwoordelijke moet **aantonen** dat wél is voldaan aan de Avg ('verantwoordingsplicht' of 'accountability')

Een recht op schadevergoeding

Overweging 146

[..] Het begrip „schade” moet **ruim worden uitgelegd** in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie, op een wijze die ten volle recht doet aan de doelstellingen van deze verordening.

Overweging 75 en 85

[Een] gegevensverwerking [..] kan resulteren in ernstige lichamelijke, materiële of immateriële schade, met name:

- discriminatie, identiteitsdiefstal of -fraude, financiële verliezen, **reputatieschade**, verlies vertrouwelijkheid van door beroepsgeheim beschermde gegevens, ongeoorloofde ongedaanmaking van pseudonimisering, of enig ander aanzienlijk **economisch of maatschappelijk nadeel**;
- wanneer de betrokkenen hun rechten niet kunnen uitoefenen of worden verhinderd **controle over hun gegevens** uit te oefenen

Artikel 82 Avg

Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

Een recht op schadevergoeding

ABRvS 1 april 2020, €500
ECLI:NL:RVS:2020:898
(Pieter Baan Centrum)

Artikel 82 Avg

Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

tenzij de aard en de ernst van de norm-schending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde **zo voor de hand liggen**, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen.

betrokkene moet in beginsel 'met concrete gegevens' **aantonen** dat er schade is en dat de schade gevolg is van de schending van de verordening

Een recht op schadevergoeding

ABRvS 1 april 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:898
(Pieter Baan Centrum)

Artikel 82 Avg

Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

tenzij de aard en de ernst van de norm-schending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde **zo voor de hand liggen**, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen.

voorbeelden

- datalek met gezondheidsgegevens of bsn (€500)
- onrechtmatige verstrekking medisch rapport of toegang patiëntdossier (€500, €2000)
- landurig en/of systematische privacy-schendingen (€2000, €5000)

Collectieve acties (massaclaim)

relevant voor zgn. **strooischade**

Artikel 80 Avg (geparafraseerd)

betrokkene heeft het recht zich te laten vertegenwoordigen door een claimstichting

- met opdracht van gedupeerden (opt-in)
- zonder opdracht van gedupeerden (opt-out)

- schade veroorzaakt door één of een **beperkt aantal veroorzaker(s)** bij een groot aantal schadelijders
- van wie de individuele schade zo gering is dat het op grond van een **kosten-batenanalyse** niet loont die individueel te verhalen
- maar vanwie de collectieve schade bij elkaar wel een **aanzienlijk belang** vertegenwoordigt

